

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny – *Ponad słowami* klasa 1 część 1

Prezentowane wymagania edukacyjne są zintegrowane z planem wynikowym autorstwa Magdaleny Lotterhoff, będącego propozycją realizacji materiału zawartego w podręczniku *Ponad słowami* w pierwszym semestrze klasy 1. Wymagania dostosowano do sześciostopniowej skali ocen.

* zakres rozszerzony

	materiał obligatoryjny
	materiał fakultatywny

Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopielniające (ocena bardzo dobra)	Wymagania wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń potrafi:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Uczeń: potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
STAROŻYTNOŚĆ – O EPOCE					
2. Fundamenty kultury europejskiej	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcia: <i>antyk, klasycyzm, monoteizm i politeizm, judaizm i chrześcijaństwo</i> • określić ramy czasowe epoki 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić kręgi kulturowe starożytnej Europy i je scharakteryzować 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić symboliczne znaczenie Aten, Rzymu i Jerozolimy • wypowiedzieć się na temat greckich filozofów 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiadać się na temat fundamentalnej roli starożytności klasycznej w historii kultury europejskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić znaczenie prawa rzymskiego dla rozwoju późniejszych kodyfikacji prawnych
3. Grecja, Rzym	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcia: <i>polis, demokracja, prawo, obywatel</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić złoty wiek Aten • wymienia osiągnięcia starożytnych Greków • wymienia osiągnięcia starożytnych Rzymian 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić różnice pomiędzy kulturą Grecji i Rzymu • wyjaśnić, na czym polegał antropocentryzm cywilizacji antyku 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie <i>kalokagatia</i> • wypowiedzieć się na temat idei kształtujących życie starożytnych 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat wpływu starożytności na współczesność
4. Filozofia antyczna	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić najważniejszych filozofów starożytnej Grecji: Sokratesa, 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić podstawowe założenia filozofii Sokratesa, Platona, Arystotelesa 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, na czym polegał przełomowy charakter działalności Sokratesa i omówić 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat znaczenia działalności Arystotelesa 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić wpływ filozofii starożytnych na epoki późniejsze

	<p>Platona i Arystotelesa</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić etymologię oraz znaczenie słowa <i>filozofia</i> • wyjaśnić pojęcie <i>cnoty</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić najważniejsze założenia szkoły filozoficznej stoików, epikurejczyków i sceptyków 	<p>jego metodę filozoficzną</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić dualistyczną koncepcję świata według Platona 		
<p>5. i 6. Sztuka antyku</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać najważniejsze zabytki starożytnej Grecji i Rzymu • wymienić cechy antycznego ideału piękna 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić główne cechy sztuki antycznej • wyjaśnić, jak Grecy rozumieli piękno • wymienić innowacje architektoniczne wprowadzone przez Rzymian 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić znaczenie harmonii w sztuce antyku • wytłumaczyć, co to jest kanon • objaśnić pojęcie <i>mimesis</i> jako kategorii sztuki antycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonać analizy dzieła sztuki według następujących kryteriów: stosunek do natury, kompozycja, sposób ukazania tematu, kontekst kulturowy i filozoficzny 	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnić okresy klasyczny i hellenistyczny w historii sztuki starożytnej Grecji i przyporządkować im konkretne dzieła
<p>7. Teatr antyczny</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić rodzaje literackie i zdefiniować dramat • wskazać podstawowe elementy budowy teatru greckiego – orchesterę, proscenium, skene, parodos • wyjaśnić, na czym polegała zasada trzech jedności • wymienić przynajmniej dwa tytuły tragedii Sofoklesa: <i>Król Edyp</i> i <i>Antygona</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnić antyczne gatunki dramatyczne: tragedię, komedię i dramat satyrowy • opisać podstawowe elementy budowy teatru greckiego – orchesterę, proscenium, skene, parodos • przedstawić budowę dramatu antycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić historię narodzin teatru • swobodnie posługiwać się pojęciami: <i>dytyramb</i>, <i>koryfeusz</i>, <i>agon</i>, <i>chór</i>, <i>koturny</i>, <i>maska</i>, <i>deus ex machina</i>, <i>amfiteatr</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • określić rolę trzech pisarzy w rozwoju dramatu: Ajschylosa, Eurypidesa i Sofoklesa 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić etymologię słowa <i>tragedia</i> • omówić wpływ tragików greckich: Ajschylosa, Eurypidesa i Sofoklesa oraz komediopisarza Arystofanesa na rozwój teatru
STAROŻYTNOŚĆ – TEKSTY Z EPOKI I NAWIĄZANIA					
<p>8. Wprowadzenie do literatury starożytnej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • czytać ze zrozumieniem tekst informacyjny 	<ul style="list-style-type: none"> • referować informacje pozyskane z tekstu informacyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić gatunki literatury starożytnej 	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniować pojęcia: mit, symbol, <i>sacrum</i>, <i>profanum</i>, rodzaje 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić podstawowe wątki i tematy podejmowane przez

Grecji i Rzymu		<ul style="list-style-type: none"> wymienić twórców literatury starożytnej 		literackie, epika, liryka, dramat, poezja tyrtejska, anakreontyk, <i>mimesis</i>	starożytnych twórców literatury
9., 10. i 11. Mitologia grecka	<ul style="list-style-type: none"> wymienić najważniejszych bogów greckich: Zeus, Posejdon, Hades, Hera, Hestia, Demeter, Afrodyta, Apollo, Ares, Atena, Hermes i Hefajstos scharakteryzować najważniejszych bogów olimpijskich 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pojęcie <i>mit</i> na tle wierzeń świata starożytnego odróżnić mit od legendy i baśni omówić rodzaje mitów: kosmogoniczne, teogoniczne, antropogeniczne oraz genealogiczne, i podać ich konkretne przykłady wymienić frazeologizmy pochodzące z mitologii i objaśnić ich znaczenie 	<ul style="list-style-type: none"> interpretować mit o Orfeuszu omówić znaczenie mitów dla starożytnych Greków omówić kondycję człowieka w starożytnym świecie w świetle mitów 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pojęcie <i>archetyp</i> w kontekście mitu o Orfeuszu wskazać archetypy w innych mitach greckich 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać i omówić antyczne toposy w kulturze współczesnej
12. Konteksty i nawiązania – Zbigniew Herbert, <i>H. E. O.</i>	<ul style="list-style-type: none"> zrelacjonować treść tekstu wskazać narratora omówić świat przedstawiony 	<ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować bohaterów tekstu wskazać nawiązania do mitu o Orfeuszu 	<ul style="list-style-type: none"> określić problematykę utworu omówić rolę nawiązań do mitu o Orfeuszu 	<ul style="list-style-type: none"> interpretować treści symboliczne i metaforyczne utworu 	<ul style="list-style-type: none"> interpretować rolę opozycji światła i mroku w kreacji Orfeusza
*13., 14. i 15. Mitologia starożytnych Rzymian <i>UWAGA! Zgodnie z rozporządzeniem MEiN w sprawie zmian w liście lektur obowiązującego od 1.09.2021 Mitologia rzymska została usunięta</i>	<ul style="list-style-type: none"> zrelacjonować mity rzymskie scharakteryzować najważniejszych rzymskich bogów 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać terminy pochodzące z mitologii rzymskiej obecne we współczesnym języku wskazać wpływy greckie na mitologię rzymską 	<ul style="list-style-type: none"> omówić różnice pomiędzy mitologią grecką a rzymską 	<ul style="list-style-type: none"> omówić zależności pomiędzy wierzeniami starożytnych Rzymian a ich priorytetami 	<ul style="list-style-type: none"> omówić rodzaje i znaczenie wpływów na światopogląd starożytnych Rzymian

z listy lektur.					
16. i 17. Homer, <i>Iliada</i>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść fragmentu • wyjaśnić pojęcie: <i>epos</i> • wymienić najważniejszych bohaterów <i>Iliady</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić cechy eposu homeryckiego • wymienić cechy stylu homeryckiego • omówić kompozycję <i>Iliady</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać środki językowe użyte we fragmencie i omówić ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat obrazu człowieka ukazanego w <i>Iliadzie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję dotyczącą tezy, że <i>Iliada</i> ukazuje tragiczną koncepcję ludzkiego losu
18. Konteksty i nawiązania – George R.R. Martin, <i>Nawałnica mieczy. Krew i złoto</i>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść fragmentu • omówić świat przedstawiony • wskazać narratora 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować bohaterów fragmentu • wskazać we fragmencie cechy powieści <i>fantasy</i> • omówić kompozycję fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać środki językowe użyte we fragmencie i omówić ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać fragment ze sceną pojedynku opisaną w <i>Iliadzie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotować prezentację na temat sposobów przedstawiania pojedynków w kulturze
19. Konteksty i nawiązania – <i>Troja</i> w reżyserii Wolfganga Petersena	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść filmu • opisać scenerię filmu 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować bohaterów filmu • omówić kompozycję dzieła 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat sposobu przedstawienia bohaterów • porównać treść filmu z treścią mitu trojańskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat środków filmowych użytych w dziele 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat rzetelności i jakości filmu
20. Homer, <i>Odyseja</i>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść fragmentu • wyjaśnić pojęcie: <i>epos</i> • wymienić najważniejszych bohaterów <i>Odysei</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić cechy eposu homeryckiego • wymienić cechy stylu homeryckiego • omówić kompozycję <i>Odysei</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać środki językowe użyte we fragmencie i omówić ich funkcję • wskazać i omówić archetypy obecne we fragmencie 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat obrazu człowieka i jego losu ukazanego w <i>Odysei</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić różne sposoby przedstawiania motywu wędrowki w kulturze
21. i 22. Ćwiczenie umiejętności – interpretacja tekstu	<ul style="list-style-type: none"> • odczytać wskazówki dotyczące interpretacji tekstów 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować tekst według podanych wskazówek 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, czym są konteksty: literacki, historyczny, biograficzny, historycznoliteracki, kulturowy, religijny, 	<ul style="list-style-type: none"> • określić rolę kontekstów w odczytaniu sensu utworów 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie zinterpretować tekst

			filozoficzny, egzystencjalny		
23., 24., 25. i 26. <i>Antyгона</i> Sofoklesa	<ul style="list-style-type: none"> • streścić <i>Antygonę</i> Sofoklesa • wymienić racje Kreona i racje Antygony 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać w tekście elementy budowy dramatu antycznego • omówić zasadę trzech jedności na przykładzie utworu Sofoklesa • scharakteryzować głównych bohaterów • wymienić funkcje chóru w dramacie antycznym na przykładach z tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • wytłumaczyć tragizm w kontekście utworu • na przykładzie działań Kreona określić funkcjonowanie ironii tragicznej • przedstawić istotę winy tragicznej w odniesieniu do losów głównych bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> • analizować koncepcję człowieka i losu w świecie starożytnych Greków, odnosząc się do <i>Antygony</i> • posługiwać się pojęciem <i>hybris</i> przy charakteryzowaniu postaci Kreona i Antygony • objaśnić zagadnienie <i>katharsis</i> jako jednej z podstawowych kategorii tragedii greckiej 	<ul style="list-style-type: none"> • streścić mit o rodzie Labdakidów • wyjaśnić, na czym polega zasada <i>decorum</i> na przykładzie <i>Antygony</i>
*27., 28. i 29. Arystofanes, <i>Chmury</i>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść komedii Arystofanesa • przedstawić genezę utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić kompozycję <i>Chmur</i> • scharakteryzować bohaterów komedii • wymienić elementy składające się na komizm utworu • wskazać w utworze cechy komedii greckiej 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić konflikt racji w <i>Chmurach</i> • wypowiedzieć się na temat sposobu przedstawienia Sokratesa 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat antycznego sporu filozofii z poezją 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat sposobu przedstawienia poglądów Sokratesa
30. Krytyczne czytanie tekstu – ćwiczenia	<ul style="list-style-type: none"> • porządkować informacje zawarte w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • przetwarzać informacje zawarte w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać główny problem w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • sformułować argumenty potwierdzające stanowisko autora • prezentować i uzasadnić własne sądy 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć polemikę
*31. Platon, <i>Państwo</i>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, na czym polegało państwo idealne według Platona 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić metaforyczne znaczenie opowieści o jaskini 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić funkcję dialogu dla wymowy fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat koncepcji przedstawionej przez

		<ul style="list-style-type: none"> • opisać, jak według Platona wygląda poznawanie prawdy 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić relacje pomiędzy rzeczywistością materialną a idealną 		Platona
*32. Najstarsza teoria literatury – <i>Poetyka</i> Arystotelesa	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść fragmentu • wyjaśnić pojęcie: <i>poetyka normatywna</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić kompozycję dzieła • wymienić najważniejsze założenia <i>Poetyki</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie: <i>mimesis</i> • wyjaśnić, na czym polega epizodyczność fabuły 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić i omówić sposoby wywołania <i>katharsis</i> • omówić funkcję mitów w literaturze 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcję poetyki normatywnej w procesie twórczym
*33. O sile argumentów – <i>Retoryka</i> Arystotelesa	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść fragmentu • wyjaśnić pojęcie: <i>retoryka</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić kompozycję dzieła • wymienić cechy wypowiedzi retorycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić i omówić trzy grupy środków, za pomocą których mówca może przekonać kogoś do swojej racji 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotować wypowiedź retoryczną według wskazówek Arystotelesa 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat przydatności retoryki w różnych sytuacjach
34. Nieśmiertelność poety – liryka Horacego	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić postać Horacego • wyjaśnić pochodzenie pojęcia <i>mecenas sztuki</i> w nawiązaniu do biografii Horacego • wyjaśnić pojęcie <i>horacjanizm</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić cechy charakterystyczne pieśni • rozpoznać rodzaj liryki omawianych utworów, jego adresata, sposób kreacji podmiotu lirycznego i sytuacji lirycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • określić problematykę utworów • umieścić treść utworu w kontekście poznanych filozofii • wskazać środki wyrazu artystycznego zastosowane w utworze i określić ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> • stworzyć pisemną analizę i interpretację wiersza Horacego 	<ul style="list-style-type: none"> • przywołać szerokie konteksty i nawiązania
35. Poeta w świecie współczesnym – <i>Na odejście poety i pociągu osobowego</i> Tadeusza Różewicza	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść wiersza • wskazać podmiot liryczny 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać topos literacki obecny w wierszu • wskazać środki językowe zastosowane w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • sformułować problem zaprezentowany w wierszu • interpretować tytuł utworu • omówić funkcję środków językowych zastosowanych w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat dialogu z tradycją zaprezentowanego w wierszu • interpretować utwór 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat dwóch wizji sztuki: Horacego i Różewicza
*36. i 37. Mitologiczne początki Rzymu – <i>Eneida</i>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść fragmentów • wymienić głównych 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować bohaterów fragmentów • omówić kompozycję 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, na czym polega parenetyczny charakter utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić relację Eneasza i Dydony w kontekście priorytetów 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać Eneasza i Odyseusza

Wergiliusza	bohaterów <i>Eneidy</i> • przedstawić genezę utworu	<i>Eneidy</i>	• wskazać środki językowe zastosowane w utworze i omówić ich funkcję	starożytnych Rzymian	
*38. <i>Eneida</i> z innego punktu widzenia – <i>Lawinia</i> Ursuli Le Guin	• zrelacjonować treść fragmentu • omówić świat przedstawiony • wskazać narratora	• scharakteryzować bohaterów fragmentu • wypowiedzieć się na temat funkcji narracji pierwszoosobowej	• przedstawić problematykę fragmentu • omówić sposób reinterpretacji mitu • omówić portret psychologiczny bohaterki	• interpretować fragment w kontekście krytyki feministycznej	• podjąć dyskusję na temat sposobu przedstawiania kobiet w kulturze
STAROŻYTNOŚĆ – NAUKA O JEZYKU					
39. Język a inne systemy znaków	• wymienić rodzaje znaków • definiować znaki naturalne i konwencjonalne	• omówić język jako system znaków	• posługiwać się różnymi kodami ikonicznymi	• porównać różne formy przekazywania informacji	• wyjaśnić przyczyny nieporozumień językowych
40. Kompetencje językowe i komunikacyjne – ćwiczenie umiejętności	• posługiwać się nowo poznany słownictwo	• wykorzystywać teorię w rozwiązywaniu zadań • rozróżnia rodzaje kodów (języków)	• poszerzyć świadomość językową	• funkcjonalnie wykorzystywać wiedzę językową	• sprawnie posługiwać się językiem
STAROŻYTNOŚĆ – TWORZENIE WYPOWIEDZI					
41. Wypowiedź argumentacyjna	• przedstawić strukturę wypowiedzi argumentacyjnej • wymienić rodzaje argumentów	• omówić sposoby budowania spójności między zdaniami • rozwinąć zaproponowaną argumentację	• zaproponować argumenty do podanej tezy i podeprzeć je przykładami	• zbudować spójną, poprawną i przekonującą wypowiedź argumentacyjną	
42. Jak skutecznie przemawiać?	• przedstawić strukturę przemówienia • wymienić środki retoryczne	• przedstawić zależności pomiędzy sposobem budowania przemówienia a sytuacją	• budować przemówienie podążając za wskazówkami	• wygłosić spójne przemówienie dostosowane do sytuacji komunikacyjnej	

komunikacyjna					
STAROŻYTNOŚĆ – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE					
43. i 44. Powtórzenie i podsumowanie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> • odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciągać wnioski • określić własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólnić, podsumować i porównać 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze
BIBLIA – O EPOCE					
45. Biblia – wiadomości wstępne	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić religie, wywodzące się z Biblii • określić podstawowe podobieństwa i różnice pomiędzy judaizmem a chrześcijaństwem 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie <i>Testament w</i> odniesieniu do Biblii • przedstawić podział ksiąg biblijnych i podać przykłady • wyjaśnić pojęcia: <i>kanon, apokryf</i> • podać przykłady frazeologizmów wywodzących się z Biblii 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić różnice między Starym a Nowym Testamentem • wyjaśnić, czym są Ewangelie i wymienić ewangelistów • wymienić przekłady Biblii • wymienić cechy stylu biblijnego 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat roli Biblii w kulturze • omówić funkcje Biblii – sakralną, poznawczą i estetyczną 	<ul style="list-style-type: none"> • wyczerpująco opisać jedną z religii, wywodzących się z Biblii • wymienić święte księgi innych religii
BIBLIA – TEKSTY Z EPOKI I NAWIĄZANIA					
46. Księga Rodzaju – dzieje początków świata i ludzkości	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować powstanie świata i człowieka według Biblii 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić znaczenie frazeologizmu <i>zakazany owoc</i> • zdefiniować pojęcia: <i>genesis, patriarcha</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać biblijny opis stworzenia świata i człowieka z opisem mitologicznym 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretować opowieść o zerwaniu owocu z drzewa zakazanego (grzechu pierworodnym) 	<ul style="list-style-type: none"> • formułować wypowiedź na temat wolnej woli w kontekście opowieści o grzechu pierworodnym
47. Konteksty i nawiązania – <i>Co się naprawdę wydarzyło w ogrodzie Eden</i> Harolda S. Kushnera	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść fragmentów tekstu Harolda Kushnera • zrelacjonować treść historii o grzechu pierworodnym 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać podobieństwa i różnice, które autor eseju dostrzega między ludźmi a zwierzętami 	<ul style="list-style-type: none"> • określić funkcję pytań w tekście Harolda Kushnera • porównać autorską interpretację historii biblijnej z interpretacją 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat autorskiej interpretacji historii o grzechu pierworodnym 	

			kanoniczną		
48. Konteksty i nawiązania – <i>Prawiek i inne czasy</i> Olgi Tokarczuk	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść fragmentu • omówić świat przedstawiony • wskazać narratora 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać elementy realistyczne i fantastyczne we fragmencie • wskazać motywy biblijne we fragmencie 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić cel gry opisanej we fragmencie • przedstawić problematykę fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretować treści niedosłowne fragmentu • wypowiedzieć się na temat funkcji mitu kosmogonicznego w życiu wspólnoty 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać szerokie konteksty i nawiązania
49. Krytyczne czytanie tekstu – ćwiczenia	<ul style="list-style-type: none"> • przetwarzać i porządkować informacje zawarte w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać główny problem w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • sformułować argumenty potwierdzające stanowisko autora 	<ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować i uzasadnić własne sądy 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć polemikę
50. Rozważania o cierpieniu – Księga Hioba	<ul style="list-style-type: none"> • opowiedzieć historię Hioba • przedstawić kompozycję Księgi Hioba 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować Hioba • omówić relacje między Hiobem a Bogiem na podstawie fragmentu Biblii 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretować przemianę postawy Hioba po rozmowie z Bogiem 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat sensu cierpienia i zgody Boga na istnienie zła (teodycei) 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób przedstawiania cierpienia w kulturze popularnej • interpretować obraz Léona Bonnata w kontekście historii Hioba
51. Dociekanie sensu ludzkiego życia w Księdze Koheleta	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, kim był Kohelet • zrelacjonować fragment 	<ul style="list-style-type: none"> • nazwać środki stylistyczne użyte we fragmencie • wskazać rady Koheleta, jak należy przeżywać swój los 	<ul style="list-style-type: none"> • określić funkcję środków stylistycznych użytych we fragmencie • określić problematykę utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretować teologiczną wymowę Księgi Koheleta • wskazać podobieństwa pomiędzy radami Koheleta a radami greckich filozofów 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić obraz Adriaena van Utrechta w kontekście omawianego utworu
52. Poezja biblijna – Księga Psalmów	<ul style="list-style-type: none"> • przyporządkować psalmy do liryki • określić rodzaj liryki oraz nadawcę i adresata psalmów • definiować pojęcia: <i>psalm, psalterz</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • sklasyfikować psalmy według poznanych kryteriów • podać przykłady paralelizmów 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat związku psalmów z muzyką • odnaleźć środki stylistyczne zastosowane w psalmach i omówić ich funkcje 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić obraz Boga wyłaniający się z psalmów 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać tłumaczenia psalmów (z Biblii Tysiąclecia, Jana Kochanowskiego i Czesława Miłosza)

<p>53. Interpretacja tekstu – ćwiczenia</p>	<ul style="list-style-type: none"> • odczytać wskazówki dotyczące interpretacji tekstów 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować tekst według podanych wskazówek 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, czym są konteksty: literacki, historyczny, biograficzny, historycznoliteracki, kulturowy, religijny, filozoficzny, egzystencjalny 	<ul style="list-style-type: none"> • określić rolę kontekstów w odczytaniu sensu utworów 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie zinterpretować tekst
<p>54. Konteksty i nawiązania – Wojciech Wencel, <i>Psalm</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść wiersza • wskazać adresata lirycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać środki językowe 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić, jakimi środkami językowymi został osiągnięty patos w wierszu • określić funkcję środków stylistycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić koncepcję Boga i człowieka przedstawioną w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać szerokie konteksty i nawiązania
<p>55. Biblijne oblicza miłości – Pieśń nad Pieśniami</p>	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnić przynależność Pieśni do liryki • zrelacjonować treść fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować relacje między Oblubieńcem a Oblubienicą • w kontekście utworu wyjaśnić pojęcie <i>miłość zmysłowa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić oddziaływanie Pieśni na zmysły, podając cytaty z tekstu • odnaleźć środki stylistyczne zastosowane w Pieśni i określić ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat przynależności Pieśni do kanonu biblijnego • wypowiedzieć się na temat alegorycznej interpretacji Pieśni 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać opis miłości zaprezentowany w Pieśni z wybranymi utworami miłosnymi z kręgu popkultury • opisać Oblubienicę z obrazu Rossetiego i porównać ją z literackim pierwowzorem postaci w Biblii
<p>56. Wizja końca świata w Apokalipsie św. Jana</p>	<ul style="list-style-type: none"> • streścić Księgę Apokalipsy na podstawie przeczytanych fragmentów 	<ul style="list-style-type: none"> • opisać jeźdźców Apokalipsy i scharakteryzować ich na podstawie ryciny Albrechta Dürera • zdefiniować pojęcie <i>eschatologii</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać główne cechy stylu Apokalipsy • interpretować symbole i alegorie, znajdujące się w omawianych fragmentach 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat sposobów obrazowania i wywoływania nastroju grozy w Apokalipsie • porównać biblijną Apokalipsę z innymi przedstawieniami końca świata 	<ul style="list-style-type: none"> • stworzyć w formie pisemnej analizę porównawczą Apokalipsy i dowolnego dzieła prezentującego koniec świata (literackiego, malarskiego bądź filmowego)

57. Kompetencje językowe i komunikacyjne – ćwiczenia	<ul style="list-style-type: none"> • posługiwać się nowo poznanym słownictwem 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystywać teorię w rozwiązywaniu zadań 	<ul style="list-style-type: none"> • poszerzyć świadomość językową 	<ul style="list-style-type: none"> • funkcjonalnie wykorzystywać wiedzę językową 	<ul style="list-style-type: none"> • sprawnie posługiwać się językiem
58. Konteksty i nawiązania – Cormac McCarthy, <i>Droga</i>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść fragmentów • omówić świat przedstawiony 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować bohaterów tekstu • wyjaśnić pojęcie <i>postapokaliptyczny</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać rzeczywistość opisaną we fragmentach z Apokalipsą św. Jana 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić przesłanie płynące z tekstu • analizować postawy i emocje bohaterów w obliczu katastrofy 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić wybrany tekst kultury opisujący rzeczywistość postapokaliptyczną
59. Filmowe nawiązanie do Biblii – <i>Dekalog I</i> Krzysztofa Kieślowskiego	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść filmu 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję o postawie filmowego Krzysztofa 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat dialogów, narracji i kadrowania w filmie • analizować rolę przypadku w konstrukcji fabuły 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretować postać graną w filmie przez Artura Barcisia • podjąć dyskusję na temat hierarchii wartości we współczesnym świecie 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat innego filmu z cyklu <i>Dekalog</i>
BIBLIA – NAUKA O JĘZYKU					
60. Akt komunikacji językowej	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniować akt komunikacji językowej • wymienić, co składa się na akt komunikacji 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, co należy zrobić, aby komunikat był dobrze zrozumiany 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcję mowy ciała w procesie komunikacji 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić wpływ sytuacji społecznej na jakość aktu komunikacji 	
61. Informacja, prośba czy zakłęcie? Funkcje wypowiedzi.	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić funkcje wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować poszczególne funkcje wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • określić funkcje dominujące w danej wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukać w tekście przykłady poszczególnych funkcji wypowiedzi 	
BIBLIA – TWORZENIE WYPOWIEDZI					
62. Jak napisać plan twórczy i odtwórczy tekstu?	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić rodzaje planów • wymienić cechy dobrze przygotowanego planu 	<ul style="list-style-type: none"> • przerehabilitować podany plan 	<ul style="list-style-type: none"> • stworzyć plan odtwórczy tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • stworzyć plan twórczy tekstu 	
BIBLIA – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE					
63. i 64. Powtórzenie i podsumowanie	<ul style="list-style-type: none"> • odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciągać wnioski • określić własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie interpretować wymagany materiał 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać bogate konteksty • formułować i

wiadomości				<ul style="list-style-type: none"> • właściwie argumentować • uogólnić, podsumować i porównać 	rozwiązywać problemy badawcze
ŚREDNIOWIECZE – O EPOCE					
65. Średniowiecze – wprowadzenie do epoki	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnić etymologię nazwy epoki • wymienić najważniejsze wydarzenia związane z początkiem i końcem średniowiecza • wyjaśnić pojęcia: <i>teocentryzm, feudalizm</i> • wymienić fazy średniowiecza 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić najważniejsze wydarzenia związane z początkiem i końcem średniowiecza • wymienić średniowieczne wzorce osobowe • porównać ramy czasowe średniowiecza polskiego i europejskiego • scharakteryzować średniowieczny system szkolny • wyjaśnić pojęcie: <i>Biblia pauperum</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • analizować specyfikę periodyzacji polskiego średniowiecza • omówić średniowieczny uniwersalizm, teocentryzm oraz dualizm 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretować rolę karnawału 	<ul style="list-style-type: none"> • opisać wpływ antyku i kultury arabskiej na średniowiecze
66. i 67. Sztuka średniowieczna	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać najważniejsze zabytki polskiego i europejskiego średniowiecza 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić podstawowe cechy stylu romańskiego i gotyckiego • podać przykłady zabytków polskiego i europejskiego średniowiecza • posługiwać się następującymi terminami: <i>plaskorzeźba, rzeźba</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić i zilustrować przykładami parenetyczny i anonimowy charakter sztuki średniowiecznej • omówić alegorię i podać jej przykłady • posługiwać się następującymi terminami: <i>symultanizm, iluminatorstwo,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • analizować średniowieczne dzieło sztuki według podanych kryteriów 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnić styl romański od gotyckiego • wymienić cechy stylu bizantyjskiego i podać jego przykłady • wypowiedzieć się na temat muzyki średniowiecznej

		<i>pełnofigurowa, fresk, pieta, ikona, nawa, ołtarz, prezbiterium, apsyda, katedra, przypora, rozeta, witraż, portal</i>	<i>miniatura, chorał, bazylika</i>		
68. Interpretacja tekstu – ćwiczenia	<ul style="list-style-type: none"> • odczytać wskazówki dotyczące interpretacji tekstów 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować tekst według podanych wskazówek 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, czym są konteksty: literacki, historyczny, biograficzny, historycznoliteracki, kulturowy, religijny, filozoficzny, egzystencjalny 	<ul style="list-style-type: none"> • określić rolę kontekstów w odczytaniu sensu utworów 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie zinterpretować tekst
ŚREDNIOWIECZE – TEKSTY Z EPOKI I NAWIĄZANIA					
69. <i>Bogurodzica</i> – najstarszy polski utwór poetycki	<ul style="list-style-type: none"> • przeczytać ze zrozumieniem <i>Bogurodzicę</i> • wskazać przykłady archaizmów w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać podmiot liryczny oraz adresata utworu • wskazać archaizmy leksykalne, fleksyjne, fonetyczne i składniowe 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić kompozycję utworu • omówić funkcję <i>Bogurodzicy</i> w średniowiecznej Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • odnaleźć w treści <i>Bogurodzicy</i> motyw <i>deesis</i> i odnieść go do sztuk plastycznych • omówić formę wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać podobieństwa między motywem <i>deesis</i> w <i>Bogurodzicy</i> a tym przedstawionym na ikonie
70. Ludzki wymiar cierpienia Matki Boskiej w <i>Lamencie świętokrzyskim</i>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść <i>Lamentu świętokrzyskiego</i> • wskazać przykłady archaizmów w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • określić sytuację liryczną, podmiot liryczny i adresatów utworu • wskazać archaizmy leksykalne, fleksyjne, fonetyczne i składniowe 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować Maryję jako matkę • omówić motyw <i>Stabat mater</i> w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać obrazy Maryi z <i>Lamentu świętokrzyskiego</i> i z <i>Bogurodzicy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać obrazy męki Pańskiej przedstawione w <i>Lamencie świętokrzyskim</i> i na obrazie Grünewalda • wypowiedzieć się na temat obrazu Żydów w tekście <i>Lamentu</i>
71. Średniowieczny ideał ascety – <i>Legenda o św. Aleksym</i>	<ul style="list-style-type: none"> • streścić żywot św. Aleksego • wskazać przykłady archaizmów w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować świętego jako ascetę • wskazać archaizmy leksykalne, fleksyjne, 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać w tekście typowe elementy legendy hagiograficznej 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat aktualności ascety oraz sensu takiej drogi do świętości 	<ul style="list-style-type: none"> • opisać inne przykłady ascety średniowiecznej • omówić rolę świętych w życiu ludzi

		fonetyczne i słotwórcze		• omówić parenetyczny charakter utworu	średniowiecza
72. Krytyczne czytanie tekstu – ćwiczenia	• porządkować informacje zawarte w tekście	• przetwarzać informacje zawarte w tekście	• rozpoznać główny problem w tekście	• sformułować argumenty potwierdzające stanowisko autora • prezentować i uzasadnić własne sądy	• podjąć polemikę
73. Konteksty i nawiązania – <i>Opowieść małżonki świętego Aleksego</i> Kazimierzy Iłakowiczówny	• zrelacjonować treść wiersza • wskazać podmiot liryczny i adresata lirycznego • rozpoznać kontekst literacki wiersza	• określić typ liryki • scharakteryzować podmiot liryczny i adresata utworu	• porównać legendę średniowieczną z poetyckim komentarzem współczesnej poetki	• omówić kontekst kulturowy wykorzystany w wierszu	• stworzyć pisemną analizę i interpretację wiersza
74. Motyw tańca śmierci w <i>Rozmowie Mistrza Polikarpa ze Śmiercią</i>	• streścić utwór • wskazać przykłady archaizmów w utworze	• opisać obraz śmierci przedstawiony w utworze, posługując się przy tym terminem <i>alegoria</i> • wskazać archaizmy leksykalne, fleksyjne, fonetyczne i składniowe	• omówić motyw <i>danse macabre</i> • wyjaśnić przyczyny popularności motywu śmierci w średniowieczu • w kontekście utworu wyjaśnić pojęcia: <i>memento mori</i> i <i>ars moriendi</i>	• na podstawie lektury omówić światopogląd ludzi średniowiecza • omówić utwór jako satyrę społeczną • wypowiedzieć się na temat „czarnej śmierci” w średniowieczu	• porównać motyw <i>danse macabre</i> przedstawiony w <i>Rozmowie</i> z jego ujęciem na obrazie Bernta Notkego
75. Konteksty i nawiązania – <i>Śmierć i co potem</i> Terry’ego Pratcheta	• zrelacjonować treść fragmentów • omówić świat przedstawiony	• scharakteryzować bohaterów • omówić zachowanie bohatera w chwili śmierci	• omówić pogląd Śmierci na przemiany cywilizacyjne • porównać sposób przedstawienia śmierci w utworze Terry’ego Pratcheta i w <i>Rozmowie Mistrza Polikarpa ze Śmiercią</i>	• omówić uniwersalną wymowę fragmentu	• przedstawić alegoryczny obraz śmierci w innych tekstach kultury
*76.	• zrelacjonować treść	• zinterpretować tytuł i	• rozpoznać w filmie	• interpretować	• przywołać szerokie

Tryumf śmierci w <i>Siódmej pieczęci</i> Igmara Bermana	filmu • odnaleźć nawiązania do kultury i obyczajowości średniowiecza	objaśnić jego funkcję • w kontekście filmu wyjaśnić pojęcia: <i>personifikacja, taniec śmierci</i>	konwencję moralitetu i ją omówić • w kontekście filmu wyjaśnić pojęcie <i>teodycea</i>	przesłanie filmu	konteksty i nawiązania
77. Świętość afirmacyjna – św. Franciszek	• zrelacjonować treść fragmentów • opisać postać św. Franciszka z Asyżu	• porównać postawy dwóch świętych: św. Franciszka i św. Aleksego • wyjaśnić reakcję zwierząt na słowa św. Franciszka	• omówić problematykę utworu • omówić funkcję elementów fantastycznych	• interpretować metaforyczne znaczenie utworu • wyjaśnić pojęcie: <i>franciszkanizm</i>	• interpretować scenę z życia św. Franciszka ukazaną na fresku Giotta
78. Konteksty i nawiązania – <i>Imię róży</i> Umberto Eco	• zrelacjonować treść fragmentów • omówić świat przedstawiony	• porównać dwie wersje historii o kazaniu św. Franciszka do ptaków	• wskazać problemy społeczne poruszone we fragmencie	• wskazać i omówić uniwersalne problemy poruszone we fragmencie	• wypowiedzieć się na temat roli autorytetów
79. Ideal rycerza – <i>Pieśń o Rolandzie</i>	• zrelacjonować treść fragmentów • przedstawić genezę utworu	• wymienić najważniejszych bohaterów <i>Pieśni o Rolandzie</i> • scharakteryzować Rolanda • omówić kompozycję utworu	• przedstawić Rolanda jako wzorzec osobowy rycerza • wskazać w utworze cechy eposu rycerskiego • omówić elementy <i>ars moriendi</i> obecne w utworze	• wskazać i omówić symbole obecne w pieśni • porównać wzorzec wojownika współczesnego ze średniowiecznym	• omówić przykłady współczesnych wzorców osobowych
*80. Filozofia średniowieczna – <i>Wyznania</i> św. Augustyna	• zrelacjonować fragment <i>Wyznań</i> św. Augustyna • przybliżyć postać św. Augustyna	• omówić kompozycję <i>Wyznań</i> • wymienić podstawowe założenia filozofii św. Augustyna • wyjaśnić pojęcia: <i>asceza, iluminacja, dualizm duszy i ciała</i>	• wyjaśnić naturę i pochodzenie zła	• porównać wyjaśnienie obecności zła w świecie zawarte w <i>Księdze Hioba</i> z interpretacją tego problemu w <i>Wyznaniach</i> św. Augustyna	• omówić obraz Fra Angelico w kontekście fragmentu
*81. Filozofia	• zrelacjonować fragmenty <i>Summary</i>	• wymienić podstawowe założenia	• wyjaśnić, na czym polega opisany w	• podjąć dyskusję na temat zastosowanej	• podjąć dyskusję na temat aktualności

średniowieczna – <i>Summa teologiczna</i> św. Tomasza z Akwinu	<i>teologicznej</i> • przybliżyć postać św. Tomasza	filozofii św. Tomasza • wyjaśnić pojęcie: <i>scholastyka</i>	tekście dowód na istnienie Boga • wyjaśnić, na czym polega scholastyczny sposób myślenia	przez św. Tomasza argumentacji • porównać filozofię św. Tomasza i św. Augustyna	poglądów głoszonych przez św. Augustyna i Tomasza
82. Średniowieczna miłość – <i>Dzieje Tristana i Izoldy</i>	• streścić podany fragment <i>Dziejów Tristana i Izoldy</i> • wymienić najważniejszych bohaterów utworu	• omówić kompozycję utworu • sformułować zasady miłości dworskiej • omówić etos rycerski na przykładzie Tristana	• objaśnić funkcję fantastyki w utworze • wyjaśnić, na czym polega tragizm Tristana i Izoldy	• przeanalizować specyfikę uczucia łączącego Tristana i Izoldę • wypowiedzieć się na temat obyczajowości średniowiecznej na podstawie <i>Dziejów Tristana i Izoldy</i>	• omówić topos nieszczęśliwej miłości na wybranym przykładzie z kultury współczesnej
83. Konteksty i nawiązania – Halina Poświatowska, *** [<i>tutaj leży Izold...</i>]	• zrelacjonować treść wiersza • wskazać podmiot liryczny	• opisać sytuacje liryczną w wierszu • omówić aluzję literacką zastosowaną w utworze	• omówić kompozycje wiersza • sformułować tezę interpretacyjną	• interpretować wiersz • wskazać i omówić konteksty interpretacyjne • porównać przesłanie wiersza i przesłanie <i>Dziejów Tristana i Izoldy</i>	• napisać analizę i interpretację wiersza, uwzględniającą konteksty
84. Kompetencje językowe i komunikacyjne	• posługiwać się nowo poznany słownictwo	• wykorzystywać teorię w rozwiązywaniu zadań	• poszerzyć świadomość językową	• funkcjonalnie wykorzystywać wiedzę językową	• sprawnie posługiwać się językiem
85. Historiografia polska w średniowieczu – <i>Kronika polska</i> Galla Anonima	• zdefiniować pojęcie <i>kroniki</i> • zrelacjonować treść fragmentów • opisać obowiązki króla przedstawione przez kronikarza	• wymienić dzieła polskiej historiografii średniowiecznej • zdefiniować pojęcie <i>historiografii</i> • zaprezentować wzorzec władcy na podstawie charakterystyki Bolesława Chrobrego	• scharakteryzować dzieła polskiej historiografii średniowiecznej • wypowiedzieć się na temat <i>Kroniki polskiej</i> jako źródła historycznego	• wypowiedzieć się na temat stosunków społecznych i obyczajowości w średniowiecznej Polsce na podstawie <i>Kroniki polskiej</i> • omówić uwarunkowania historyczne początków	• podjąć dyskusję na temat wizerunku współczesnych władców w mediach

		pióra Galla Anonima		piśmiennictwa polskiego	
<p>*86. Testament poetycki François Villona</p> <p>UWAGA! Zgodnie z rozporządzeniem MEiN w sprawie zmian w liście lektur obowiązującego od 1.09.2021 <i>Wielki testament</i> Villona został usunięty z listy lektur.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować życiorys Villona stanowiący kanwę utworu • zrelacjonować treść fragmentów • wskazać nadawcę i adresata ballady 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować tytuł utworu • wyjaśnić pojęcie – <i>testament poetycki</i> • wskazać środki językowe użyte w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • określić funkcję środków językowych użytych w utworze • omówić kompozycję utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić obraz przemijania zawarty w <i>Wielkim Testamencie</i> • wypowiedzieć się na temat refleksji odnośnie ludzkiego życia zawartych w <i>Wielkim testamencie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • przywołać szerokie konteksty i nawiązania
<p>87. Podróż po zaświatach – <i>Boska Komedia</i> Dantego Alighieri</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść fragmentów • omówić fabułę całego utworu • wymienić przewodników Dantego po zaświatach 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić genezę <i>Boskiej komedii</i> • wyjaśnić tajemnicę tytułu • scharakteryzować narratora • omówić kompozycję poematu • wyjaśnić pojęcia: <i>poemat epicki, summa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić elementy dzieła charakterystyczne dla średniowiecza i renesansu • zinterpretować alegorie obecne w poemacie 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat sposobu obrazowania w utworze • wskazać źródła kulturowe, z których czerpał Dante 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, dlaczego Dante uczynił swoim przewodnikiem Wergiliusza
ŚREDNIOWIECZE – NAUKA O JĘZYKU					
<p>88. Od słowa do zdania. Czym jest gramatyka?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić działy gramatyki 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować działy gramatyki 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznawać błędy we wskazanych wypowiedziach i określać rodzaj błędu 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcję poszczególnych działów gramatyki w budowaniu wypowiedzi 	
<p>*89. Jak powstał i jak rozwijał się język polski?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie: <i>język praindoeuropejski</i> • wymienić grupy języków słowiańskich 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać języki należące do poszczególnych grup języków słowiańskich • wskazać zmiany kształtujące system gramatyczny 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić zmiany kształtujące system gramatyczny 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić procesy językowe, które ukształtowały podane słowa i zwroty • wskazać w dziełach kultury dawnej dowody na zmiany językowe 	
ŚREDNIOWIECZE – TWORZENIE WYPOWIEDZI					

90. Jak robić notatki?	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniować notatkę syntetyzującą • wymienić formy notatki syntetyzującej 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować rodzaje notatek 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotować notatkę syntetyzującą 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje notatkę syntetyzującą w formie mapy myśli 	
ŚREDNIOWIECZE – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE					
91. i 92. Powtórzenie i podsumowanie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> • odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciągać wnioski • określić własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólnić, podsumować i porównać 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze

Autorka: Magdalena Lotterhoff